

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

17.03.2022

Vår ref:

2021/1640

Deres dato:

14.02.2021

Deres ref:

VARANGERBONDEN ARILD WILTMANN KERO
Lyngnes
9840 VARANGERBOTN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Cathrine Amundsen, 77642031

Svar på søknad om utplanting av engelmannsgran og fjelledelgran for juletreproduksjon på Varangerhalvøya

Vi viser til din oversendelse, datert 14.02.2021, med søknad om utsetting av utenlandske treslag, nærmere bestemt fjelledelgran og engelmannsgran med formål juletreproduksjon på Varangerhalvøya i Nesseby kommune, samt søknad om utsetting av sitka-/lutzgran til leplanting.

Vi viser også til vårt midlertidige svar i saken datert 19.08.2021, telefonsamtale av 02.02.2022 og vår e-postutveksling 02.02. - 20.02.2022. Vi har fått oversendt kart som viser at flere av trærne er plantet, også på arealer som ikke var omsøkt. Du har ikke anledning til å gå i gang med tiltaket så lenge det ikke foreligger en tillatelse etter forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. § 5 i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Vi har fått melding om at resterende del av søknaden er trukket, jf. e-post datert 20.02.2022.

Statsforvalteren vil innvilge tillatelse med vilkår til utplanting av utenlandske treslag på et av feltene der det er søkt om tillatelse til planting. Tillatelsen gjelder under forutsetning av grunneiers tillatelse, jf. telefonsamtale med Fefo (Finnmarkseiendommen) den 22.02.2022. Resterende felt må vurderes etter befarings, jf. naturmangfoldloven § 8.

Sitka til leplanting

Når det gjelder utplanting av 500 trær av sitka/lutz til leplanting, må det sendes søknad om dette til Miljødirektoratet som er riktig myndighet for forskrift om fremmede organismer, jf. telefonsamtale med Miljødirektoratet. Søknadsskjema finner du her: <http://soknadssenter.miljodirektoratet.no>, under «Tillatelse til utsetting av fremmede organismer».

Statsforvalterens vedtak:

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 30 og forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark tillatelse til å plante inntil 200 fjelledelgrantrær og 150 engelmannsgrantrær på 15 dekar på felt 3) på landbrukseiendommen 5442-8/52 på Selnsjårga, jf. kart oversendt av søker i epost av 02.02.2022 (figur 3, s.3). Tillatelsen gis på grunnlag av at vi har vurdert at den omsøkte utsettingen av fjelledelgran og engelmannsgran med

internkontroll, ikke vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet, jf. forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål § 1.

Tillatelsen gis på følgende vilkår, jf. forskriften § 7:

1. Utplantingen skal skje på areal angitt på kart som vedlagt i epost datert 02.02.2022 (figur 3, s. 3).
2. Det må ikke plantes på myr og opprettholdes en kantsone på 10-15 meter til myr.
3. Alle trær i juletrefeltet skal hogges før de setter frø (seinst 20 år etter utplanting, men før hvis arten setter frø tidligere). Statsforvalteren skal ha melding når dette er gjort.
4. Dersom utplantede trær likevel skulle spre seg, så plikter søker å begrense spredningen, jf. forskriften § 8. Spredning på egen/forpaktet eiendom må fjernes av søker. Ved spredning til andre eiendommer, må søker innhente grunneiers samtykke og deretter fjerne spredningen. Hvis eier av annen eiendom ikke tillater fjerning, må spredningen meldes til Statsforvalteren.
5. Ved hogst skal alle trær fjernes, og det skal ikke settes igjen livsløpstrær, jf. forskriften § 8 annet ledd annen setning.
6. Trærne kan ikke tas ut og selges med rot.
7. Ved eventuell overdragelse av forpaktingsavtale eller grunneier, må ny forpakter/grunneier informeres om tillatelsen og vilkårene som er satt.
8. Virksomheten/søker skal ha internkontroll, jf. forskriften § 10. Internkontroll er ordninger som sikrer at søker har kunnskap om reglene i forskriften, og rutiner som sikrer at forskrift og vilkår blir overholdt. Internkontroll skal vises til ansvarlig myndighet ved forespørsel.
9. Dersom juletreproduksjonen på eiendommen blir avviklet, må trærne hogges.

Statsforvalteren kan kontrollere at tiltaket er utført etter forutsetningene i tillatelsen, jf. § 11.

Tiltaket er allerede utført og tillatelsen er gitt i form av etter-godkjenning. Tidsfrist for gjennomføring er derfor ikke angitt.

Det må også søkes Fefo om tillatelse til tiltaket. Vår tillatelse forutsetter grunneiers tillatelse.

Det er klagerett på vedtaket innen 3 uker etter at du eller den som klager, mottok brevet, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Miljødirektoratet er klageinstans, og eventuell klage sendes Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Bakgrunn

I opprinnelig søknad av 14.02.2021 ble det søkt om tillatelse til å plante inntil 2 500 trær av fjelldelgran (*Abies lasiocarpa*) og 2500 trær av engelmansgran (*Picea engelmannii*) på eiendommene 5442-8/37, 8/39, 10/35 og 11/2 som eies av søker, og på eiendommen 5442-8/1/9005 (nå 8/52) som eies av Fefo, men forpaktet av søker. Det ble i søknaden oppgitt at trærne skal plantes på et areal på ca. 300 dekar. Kartene som ble vedlagt viste til teiger på eiendommene 10/35 (40 dekar) og 8/52 (320 dekar). I epost av 2.2.2022 ble det orientert om at deler av juletrærne allerede er plantet på eiendommene: 10/35, 10/1/33 og 8/52 og de aktuelle arealene ble avgrenset på kart. I e-post datert 20.02.2022 bekrefter søker at resterende del av søknaden trukket. Det søkes nå kun om en etter-godkjenning for å plante trærne som oppgitt i epost av 02.02.2022.

Du eier en landbrukseiendom på 5442-8/37, som består av en rekke grunneiendommer, med driftssenter på Selnsjårga i Nesseby kommune. Foretaket Arild Wiltmann Kero driver jordbruksproduksjon og søkte i 2021 om produksjonstilskudd til drift av sau på eiendommen. Kartene som opprinnelig var vedlagt søknaden viste 1) en teig på 40 dekar på grunneiendom 10/35 og 2) et areal på 0,32 km² eller 320 dekar på grunneiendom 8/52. (Eiendommen 8/52 er i søknaden

oppgitt til 8/1, men er nå 8/52 jf. matrikkelen). Søker beskriver i søknaden området som: bjørkeskog, fulldyrka jord og innmarksbeite.

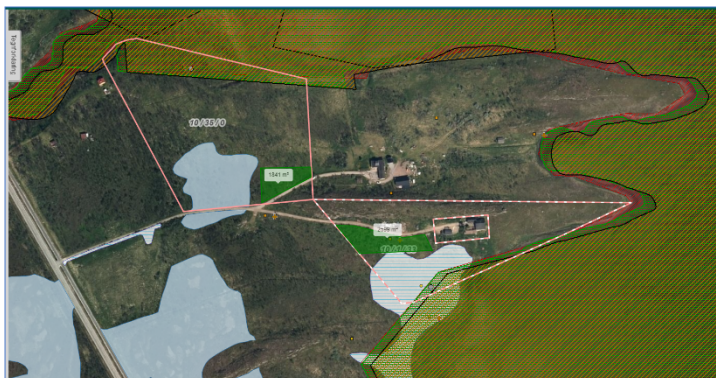
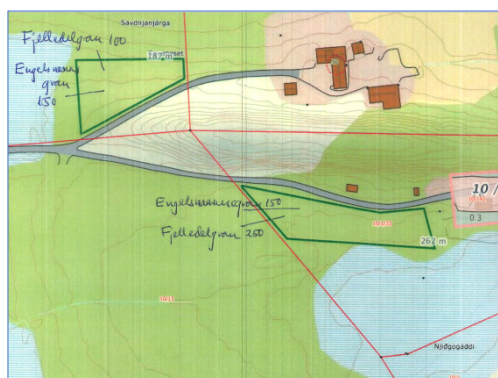
Plantede og omsøkte arealer

Statsforvalteren fikk i din e-post av 02.02.22 kart over områdene som allerede er plantet med fjelledelgran og englemannsgran og antall trær som er plantet. Det er i epost datert 20.02.22 bekreftet at det kun er disse arealene og trærne du ønsker å plante. Det er plantet følgende:

- 1) Eiendom 10/35 (landbrukseiendom 8/37, Kero): Det er plantet 100 fjelledelgran og 150 englemannsgran på om lag 2 dekar. Bjørkeskog/kratt (gårdskart og flyfoto).
- 2) Eiendom 10/1/33 (festetomt, Kero, grunneier 10/1: Fefo): Det er plantet 150 englemannsgran og 250 fjelledelgran på om lag 3 dekar. Bjørkeskog/kratt (gårdskart og flyfoto).
- 3) Eiendom 8/52 (landbrukseiendom, Fefo): Det er plantet 200 englemannsgran og 150 fjelledelgran på om lag 15 dekar. Innmarksbeite/myr/torv/skog (gårdskart og flyfoto).

Det er plantet til sammen 500 fjelledelgran og 500 englemannsgran på eiendommene. To av eiendommene eies av Fefo og forpaktes av deg, og den tredje eies av deg. Du har oppgitt at det ikke er plantet på myr, da trærne ikke har god nok vekst på disse arealene.

Du har ikke anledning til å gå i gang med tiltaket så lenge det ikke foreligger en tillatelse etter forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. § 5 i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål.

Figur 1 og 2: Gårdskart og flyfoto over felt 1) og felt 2).

Figur 3 og 4: Gårdskart og flyfoto over felt 3).

Regelverket

Naturmangfoldloven § 30a sier at ingen uten med hjemmel i § 31 eller tillatelse fra myndighetene kan sette ut organismer av arter og underarter som ikke finnes naturlig i Norge, herunder

utenlandske treslag. Utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål krever særskilt tillatelse etter forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, ([FOR-2013-03-15-284](#)), sist endret 15.03.2013. Ansvar for søknadsbehandlingen ligger hos miljøavdelingen, men landbruksavdelingens skogfaglige kompetanse trekkes inn ved behandling av søknadene. Formålet med forskriften er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1. Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til utsetting av utenlandske treslag, skal eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet vektlegges, jf. § 7 første ledd, og andre viktige samfunnsinteresser, jf. naturmangfoldloven § 14.

Naturmangfoldloves § 7 (§§ 8 – 12) skal legges til grunn som retningslinjer når det fattes beslutninger som kan påvirke naturmangfold. Kunnskapsgrunnlaget skal være godt nok til å fatte beslutningen (§ 8), hvis ikke, skal føre var-prinsippet i § 9 legges til grunn. Påvirkningen av økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemer er eller vil bli utsatt for (§ 10), kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og det skal tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikk og lokalisering som begrenser skade på naturmangfoldet og gir de beste samfunnsmessige resultater (§ 12).

Vurdering

Statsforvalteren har gjort en vurdering av om utplanting av 500 fjelledelgran og 500 engelmannsgran, vil medføre eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet. Naturmangfold er definert som mangfoldet av landskap, biologisk mangfold og geologisk mangfold. Felt 1 og 2 er vurdert for seg, og felt 3 for seg. Områdene er ikke befart av Statsforvalteren, og vurderingene er derfor basert på tilgjengelig informasjon i Naturbase, Gårdskart/Kilden, Artsdatabanken, flyfoto, Økologisk grunnkart og dialog med landbruksavdelinga og kommunal forvaltning (skog- og jordbruk).

Fjelledelgran

Fjelledelgran (*Abies lasiocarpa*) er et vestamerikansk fjelltre med naturlig utbredelse fra New-Mexico i sør til Alaska i nord og hovedutbredelse i Rocky Mountains (Artsdatabanken). Grana setter i utgangspunktet frø fra 20-årsalderen og foryrer seg lett. Frøene er tilpasset vindspredning, men spres også med fugl. Den er hardfør, tåler skygge og trives på god jord med rikelig frisk fuktighet, men også i mindre næringsrik jord (Miljødirektoratet 2017). Grana har vært plantet i mindre skala i Norge siden 1900-tallet, på et areal som dekker om lag 2 km² skog. Under våre forhold er det antatt at fjelledelgran setter frø fra ca. 30-40 års alder. Fjelledelgran (LO) er i fremmedartslista for 2018 vurdert til å ha et moderat invasjonspotensial, og liten økologisk effekt, slik at status er at den har en forholdsvis lav risiko for spredning. Fjelledelgran er en klimaksart, noe som betyr at arten er tilpasset konkurranse og skygge fra andre planter. Den kan dermed etablere seg i uforstyrret skog (Shea 1985). Fjelledelgran har ofte høyest spredning til områder rundt skoggrensa, og er best tilpasset boreal sone og noe kontinentale seksjoner. Artens økologiske effekter antas å bli mest markert i bjørkebeltet i fjellskogen og i boreal lauvskog nordover. Den ble opprinnelig innført til Vestlandet til tømmerproduksjon, men brukes i dag mest til juletreproduksjon.

Engelmannsgran

Engelmannsgran (*Picea engelmannii*) er et nordamerikansk fjelltre med hovedutbredelse fra British Columbia i nord til Arizona og Mexico i sør. Det er en kontinental og hardfør art, knyttet til fjellskogsbeltet, gjerne på bedre voksesteder. Som andre *Picea*-arter er frøene lette og tilpasset vindspredning. Engelmannsgran (LO) har lav risiko i fremmedartslista (2018). Arten er vurdert å ha moderat invasjonspotensiale og liten økologisk effekt. Engelmannsgran har så langt ingen dokumentert økologisk effekt, men vi forventer at den i framtida kan få en liten økologisk effekt ved fortrengning, dersom den blir mer ekspansiv i fjellskogen (Artsdatabanken).

Vurderinger felt 1 og 2:

Området ved felt 1 og 2 har kalkrik berggrunn og består av leirskifer med slamstein, sandstein og dolomitt. Løsmassene består av elve- og bekkeavsetninger, som er svært gunstige for biologisk mangfold. Områdene er beskrevet som uproduktiv skog, sannsynligvis med spredt fjellbjørk, som oppgitt av søker (AR5). Områdene er ganske åpne og myrlendte, og det er noen kjørespor i nærheten (flyfoto). Økologisk grunnkart viser at området er en hot spot når det gjelder truede arter og ansvarsarter, spesielt for insekter, edderkoppdyr og moser, men også truede arter generelt. De aktuelle områdene er ikke godt kartlagt, men det er registrert hengefrytle (NT) innenfor området som er nær truet i rødliste for arter (2018), og silkenellik (NT), korshesterumpe (VU) og lappmjølke (VU) er funnet i omkringliggende områder. Det er vurdert at det er stor sannsynlighet for at trærne er plantet i et område med truede naturtyper og/eller truede og sjeldne arter.

Det aktuelle området er hekkeområde for heippiplerke som er en art av svært stor forvaltningsinteresse, og som i hovedsak benytter krattskogen i området.

Juletefeltene ligger 30 og 110 meter fra vernegrensene til Varangerbotn naturreservat: «Fjære- og gruntvannsområdene har høy biologisk produksjon. Mange arter av våtmarksfugler nytter disse marine våtmarkene som rasteplasser, særlig under trekket, vår og høst. I Finnmark finner vi de viktigste trekk-områdene for våtmarksfugl i de indre fjordstrøk. Varangerfjorden er også et viktig overvintringsområde for enkelte arktiske andearter, slik som stellerand (VU) og praktærflugl. I Varangerbotn naturreservat er mange vadefuglarter registrert i ganske store antall, bl.a. lappspove. Av endene er ærfugl (VU), havelle (NT), svartand (VU) og laksand registrert i ganske store antall i ytre del av fjæra og gruntvannsområdene utenfor. Krattskogen innenfor stranda har betydning for flere småfuglarter.» (Varangerbotn naturreservat, [Naturbase faktaark](#))

Det er vurdert som uheldig at det naturlig åpne landskapet blir endret. Det er fjære-, gruntvanns- og våtmarksområder som er registrert som nasjonalt viktige rasteplasser for truede fuglearter på trekk, vår og høst, på nord- og sørsiden av områdene som ønskes/er plantet med fjelledelgran og engelmansgran. I slike viktige funksjonsområder for fugl, er det spesielt viktig at naturlig åpne områder forblir åpne, slik at ikke fuglene blir utsatt for rovfugl og -dyr.

Statsforvalteren vurderer at det er risiko for at tiltaket vil kunne medføre vesentlige uheldige følger for biologisk mangfold, og at det er nødvendig å befare området før endelig vedtak treffes for felt 1 og 2.

Vurderinger felt 3:

Eiendommen (8/52) eies av Fefo og forpaktes av søker. Det aktuelle området er oppgitt som innmarksbeite i gårdskart, men flyfoto viser at det er lite beitemark og også myr innenfor det omsøkte arealet (gårdskart og flyfoto). I det aktuelle området består berggrunnen i hovedsak av sandstein og konglomerat, med dolomitt, sandstein og slamstein (NGU). Løsmassene består av torv og myr med mektigheter større enn 0,5 meter. Omkringliggende områder er dyrka mark og myr. Det omsøkte området har lav til middels bonitet.

Ifølge [Naturbasen](#) er det registrert et viktig funksjonsområde for arter kalt [Vesterelvmyran på Selnsjårga](#) ved felt 3 (se lenke). Myrområdet er et viktig hekkeområde for storspove (EN), som er sterkt truet (Rødliste for arter 2021). Foruten storspove hekker også småspove (VU), rødstilk (NT), lappspove og grønnstilk her. «Myrer med hekkende våtmarksfugl på halvøya Selesnjårga innerst i Varangerfjorden. Myrene i den nordlige delen ser interessante ut og består bl.a. av tett vierkratt og svartmyr. Store palser er vanlig, særlig i den vestlige delen. Funn av hekkende storspove er spesielt

interessant.» ([Vesterelvmyran på Selnsjårga](#), Naturbase). Det avgrensede myrområdet var opprinnelig på nesten 2700 dekar, og er ikke kartlagt med hensyn på planter og naturtyper, men er i Naturbasen beskrevet at området består av myr med palser. Palsmyr (EN) er i dag en sterkt truet naturtype (Rødliste for naturtyper 2018). Dette er våt flatmyr med spredte palser, det vil si store torvhauger med en kjerne av permafrost (Artsdatabanken.no). Deler av myra er dyrket opp og drenert. Hovedtrusselen mot palsmyr er et varmere klima og menneskelig påvirkning.

Det er i utgangspunktet vurdert som uheldig at et område som grenser til et viktig hekkeområde for sterkt truede fuglearter og sterkt truede naturtyper, plantes til med juletrær. Det er i hekkeområder for fugl viktig at områdene er åpne slik at ikke reir med egg og unger blir utsatt for rovfugl og -dyr som kan gjemme seg blant trærne. Det er likevel vurdert at det kan gis tillatelse til å plante 200 engelmannsgran og 150 fjelledelgran i dette området, da berggrunnen her virker være noe mindre kalkrik, det er ikke registrert rødlistede naturtyper eller arter på området som skal plantes, og feltet ligger forholdsvis nært driftsbygningen. Vi minner imidlertid om kravpunkt 25 i norsk PEFC standard: «Myr og sumpskog». Det skal opprettes en kantsonebredde på 10-15 meter fra myr, myrskog og sumpskog til plantede trær. Grøfting av myr og sumpskog er ikke tillatt.

Skogbruksfaglige vurderinger

Det er innhentet uttalelse til søknaden fra skogbrukssjefen i Alta kommune, som er av den generelle oppfatning av at utplanting av fjelledelgran til juletreproduksjon er godt egnet i Finnmark. Finnmark skogselskap har en skogeiendom i Alta kommune med et plantefelt med fjelledelgran. De vokser og utvikler seg godt, og det er til i dag kun observert to planter som har etablert seg med frø fra fjelledelgranfeltet. Han anser spredningsfaren som liten i nord. Det er også vurdert at juletreproduksjon er et godt miljø- og klimatiltak, blant annet da dette er lokal verdiskaping og kortreiste produkter.

Samlet vurdering

Med hjemmel i naturmangfoldloven §§ 9 og 30 og forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål § 7, vil Statsforvalteren i Troms og Finnmark delvis innvilge søknaden om utplanting av utenlandske treslag. Vi gir tillatelse til å plante inntil 200 fjelledelgrantrær og inntil 150 engelmannsgrantrær på 15 dekar på felt 3) på landbrukseiendommen 5442-8/52 på Selnsjårga, jf. kart figur 3. For felt 1) og 2) må områdene befares før vedtak kan treffes.

Med hilsen

Lisa Bjørnsdatter Helgason (e.f.)
miljødirektør

Torhild Gjølme
landbruksdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi:

Nesseby kommune

Alta kommune

Tana kommune

Finnmarkseiendommen